

Grupa Robocza Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki

(Arbeitskreis deutscher und polnischer Kunsthistoriker und Denkmalpfleger)

20 sesja naukowa:

Dziedzictwo kulturowe a procesy akulturacji na pograniczu polsko-niemieckim. Motywacje, realia, wizje.

26.-29. 09. 2012, Uniwersytet Europejski Viadrina, Frankfurt nad Odrą przy wsparciu Collegium Polonicum, Słubice.

Call for papers

20 sesja naukowa będzie okazją, aby podsumować dotychczasową działalność Grupy Roboczej w kontekście przemian politycznych, społecznych i naukowych dwudziestolecia. Konferencja odbędzie się niemal dokładnie na granicy obydwu państw, co daje znakomitą szansę na prezentację aktualnych zjawisk, projektów i kooperacji na pograniczu polsko-niemieckim. Głównym tematem tegorocznego spotkania Grupy Roboczej będzie rekonstrukcja złożonej tożsamości kulturowej zachodnich obszarów Polski i rola zabytków architektury w tym procesie. W centrum debaty znajdą się więc nie procesy tworzenia architektury i infrastruktury przed rokiem 1945, lecz losy tych obiektów w okresie ich powojennej akulturacji, ich reinterpretacje, procesy dziedziczenia, a w szczególności obecne przesłanki do ich ocalenia.

Po zakończeniu II Wojny Światowej obecne obszary Polski Zachodniej zostały poddane bezprzykładnej dotąd „inżynierii społecznej”. W wyniku realizacji założeń Traktatu Poczdamskiego doszło do transferu milionów ludzi, do ucieczki i wysiedlenia zamieszkałej tu ludności niemieckiej i do przymusowego przesiedlenia na te tereny Polaków, Ukraińców, Białorusinów oraz innych grup etnicznych; obok ludzkich tragedii doszło również do ogromnych strat kulturowych. Dla nowych mieszkańców historia regionu przez dziesiątki lat pozostała obca, niedostępna pod względem językowym i ideologicznie zmanipulowana. Po całkowitej zmianie struktur własności oraz po wypędzeniu lokalnej inteligencji, okazało się, jak bezsilne, mimo najlepszych chęci, mogą być państwowe organa służby konserwatorskiej.

Dopiero po roku 1989, z chwilą zniesienia nakazu „właściwej politycznie” interpretacji historii, społeczności postmigracyjne Zachodniej Polski rozpoczęły rekonstruowanie tożsamości ich małych ojczyzn, w oparciu o nowe przesłanki. O stopniu ich aktywności świadczą liczne, lokalne inicjatywy ostatnich lat. Jednakowoż aktualne przemiany, w tym przyspieszenie procesów modernizacji, stanowią zarówno szansę, jak i zagrożenie dla krajobrazów kulturowych.

Konferencja ma na celu omówienie społecznego i kulturowego kontekstu ochrony zabytków, a osią debaty winno być kilka nadrzędnych pytań, dyskutowanych w perspektywie interdyscyplinarnej: kto obecnie traktuje powstałe przed 1945 rokiem dziedzictwo kulturowe jako „wspólne”, kto jako „własne”, a kto jako „obce”? Ogólnie rzecz ujmując: jak społeczności postmigracyjne postrzegają swoją obecną „małą ojczyznę”? Gdzie i dla kogo zabytki architektury stały się ważnym potencjałem, budującym tożsamość? Gdzie i, przede wszystkim, w jaki sposób należy je (na nowo) włączyć w hierarchię lokalnych zjawisk kulturowych? Które z zagadnień planistycznych i kwestii własności stwarzają poważne problemy, jak wygląda „topografia zagrożeń”, gdzie należy podjąć działania?

W ramach konferencji przewiduje się sekcję regionalną, której obrady będą poświęcone krajobrazowi kulturowemu Doliny Środkowej Odry oraz Ziemi Lubuskiej / Nowej Marchii. W programie przewidziano

objazdy terenowe, których celem będzie zapoznanie uczestników konferencji z najciekawszymi zabytkami architektonicznymi regionu (Frankfurt/O., Eisenhüttenstadt, Neuzelle).

Zgłaszanie referatów

Językami konferencji są język niemiecki i język angielski. Prosimy o nadsyłanie exposé dotyczących głównej tematyki konferencji, tj. materialnego dziedzictwa kulturowego na terenach Polski Zachodniej w kontekście jego akulturacji po 1945 roku. Preferowane będą teksty odnoszące się do sytuacji teraźniejszej i zawierające wskazania lub inspiracje dla ochrony zabytków. Szczególnie uprzywilejowane będą wystąpienia przekrojowe, oparte na badaniach empirycznych; mile widziane będą również opracowania z dziedzin pokrewnych.

Prócz referatów, odnoszących się bezpośrednio do tematyki konferencji (czas trwania maks. 20 min., oraz 5-10 min. na dodatkowe pytania), przewidujemy, jak zawsze, giełdę informacyjną Grupy Roboczej (krótkie referaty dziesięciminutowe). Będzie to forum dla przedstawienia kilku wybranych, indywidualnych lub instytucjonalnych projektów badawczych w dziedzinie historii sztuki i ochrony zabytków, nawiązujących do wspólnego polsko-niemieckiego dziedzictwa kulturowego.

Propozycje referatów (sformułowane w języku niemieckim lub angielskim, w objętości do 3000 znaków) prosimy przysyłać do 15 marca 2012 na adres sek-konferenz@europa-uni.de.

Do dnia 30 kwietnia 2012 nastąpi definitywne ustalenie programu konferencji, a od początku maja do dnia 30 czerwca będą przyjmowane zgłoszenia gości.